

Bánffy Farkas a visszaszolgáltatásról, a kastélytulajdonosi létről, s arról, milyen arisztokratának lenni

Erdélyi báró a 21. században

Akár egy romantikus regény főhőse is lehetne Bánffy Farkas, aki a maga 35 évével az erdélyi főnemesi család bárói ágának egyik legaktívabb tagja. Magyarországon született, de 2007-ben Budapestről egy eldugott erdélyi településre, Fugadra költözött, hogy visszaszerezze családjá birtokát. Azóta számos projekttel foglalkozik, s egyik legnagyobb büszkesége a magyarlapádi szórványkollégium.

– Van egy grófi és egy bárói Bánffy-vonal. Tudjuk, hogy Bánffy Farkas a bárói vonalhoz tartozik, és nincs köze a bonchidai kastélyhoz...

– Ez egy olyan kérdéskör, ami nap mint nap felvetődik. Jön valaki, meghallja, hogy Bánffy, mindenki rögtön Bánffy Miklósról asszociál és Bonchidára. Ez érthető is, hiszen a legutóbbi híres Bánffy az Bánffy Miklós volt. Igaz, hogy a kortárs Bánffyakat mind megelőzte hírében, tetteiben. Bár például ő még hamarabb volt külügyminiszter a két háború között, nagypám a második világháború alatt volt miniszter, de ő nem volt olyan igazi polihisztor, mint Bánffy Miklós. Azt amúgy nem mondhatnám, hogy csak két ága van a Bánffyaknak, mert legalább öt van, legalábbis mindenki szereti a saját ágát külön ágnak tekinteni. De lényeg az, hogy ez egy nagy Bánffy család körülbelül ugyanazzal az elgondolással, értékrenddel, vonallal, és ebben van a nagy erő, hogy sok-sok Bánffy van együtt.

– Mit jelent nemesnek, arisztokratának lenni ma?

– Mindenki saját magának dönti el, hogy mit jelent, nem csak egy Bánffynak, mit jelent Bánffynak lenni, hanem egy Kovácsnak mit jelent Kovácsnak lenni, és egy Steinbachnak Steinbachnak lenni. Én azt gondolom, hogy mindenkinek van valami, amit hozott otthonról, valami, amit kapott a Jóisten-től, és aztán ezekből eltervezi a saját útját. De ha a lelkiismerete szerint végzi a dolgát, akkor szerintem rendben van. Ugyanez vonatkozik az arisztokráciára is, hogy lelkiismeretesen a lehetőségeikhez mérten próbálják meg abba az irányba vinni a nemzet szekerét, amelyik irányba szükséges.

– Az ön hétköznapi életében megjelenik ez? Szólítják báró úrnak?

– Van ilyen, igen. Ez egy érdekes dolog, egy letűnt világ, ami nálunk nagyon eltűnt, nyugaton, lehet, kevésbé. Ez országonként változó dolog, hiszen ha veszünk mondjuk az angol királynőt, ott ma is ez van, de például Erdély is sokkal erősebben tartja ezt, mint Magyarország, ahol azóta szólít néhány barátom így – igazából csak viccből – amióta ez Erdélyben felkapott téma lett. De ha a saját falujában

így szólítják az embert, abban van tisztelet az illető családjá iránt, de az is benne van, amit szoktam mondani, hogy nem az első lépcsőfokról kell indulni, hanem az ötödikről. De onnan le is lehet esni, meg fel is lehet kapaszkodni.

– Így is nevelték? Így teltek a gyermekévei?

– (Nevet) Nem szólított báró úrfinak édesapám, hanem inkább azt mondta, gyere ide egy pofonért.

– Merthogy rossz gyerek volt?

– Nem voltam az a kifejezetten kezesbárány se szüleim, se tanáraink szerint, bár mindig látták, hogy az élet az benne van, úgyhogy valószínűleg majd utólag lehet belőle valami. Nem hiszem, hogy kifejezetten erre nevelték volna minket, de az benne volt a családban, hogy ne hozzunk szégyent a család nevére, de azt hiszem, mindenki így van ezzel.

– Hol nőtt fel?

– Én Leányváron születtem, ez Budapeستől harminc kilométerre van. Tizenkét évet éltem ott, utána elküldtek a bencésekhez, ott jártam négy évet, majd átkerültem a ferencesekhez két évre. Utána meg a Műszaki Egyetemen tanultam közlekedésmérnöknek. Aztán a diplomaosztó után három nappal leköltöztem Erdélybe.

– Hogy született meg ez a döntés?

– Én nem gondolom, hogy ez olyan óriási dolog volt, sőt, voltak már itt, Erdélyben olyan emberek, akik ezzel foglalkoztak, visszaköltöztek, és vissza akarták szerezni a dolgaikat. S akkor ugye nem ez volt a politikai helyzet, mint ma Romániában, hogy igazából egy állami ellenállás van a restitúcióval kapcsolatban, hanem abban az időben még azért haladtak a dolgok, még lehetett visszakapni területeket. Ma ez azért államilag blokkolva van, nincsen esélye sem az embernek, hogy bármit is visszakapjon. Mindenféle jogi procedúrákat végigjárva, a végén van papírja arról, hogy vissza kell kapja, de nem hajtják végre. Azt gondolom, az országban a jogállamiság nagyon kérdéses.

– A kitűzött célból megnyit sikerült meg valószínűsíteni?

FOTÓ: BODA L. GERGELY

Magyarországról Fugadra költözött a 35 éves báró

– Addig, amíg a bukaresti politika ingerküszöbét nem léptük át, és ilyen apróbb területekről, öt-tíz, száz hektárról beszélgettünk, addig ez működött gond nélkül, de amikor tízezer hektárról van szó, az ugye nemzetpolitikai, gazdasági kérdés is, abból már sokan élnek jól, s nehezen adják a loppott holmit, ugye. Maros megye az egyik fő ellenfelünk, a fő területek javarésze itt volt, de hát ilyen tételeknél Maros megye azt csinál, amit Bukarest mond. S amíg nincsen politikai akarat, ez nem fog változni.

– Mit feltételez ez a visszaszerző munka? Hogyan telik Bánffy Farkas egy napja?

– A visszaszerzések egyre kevesebb időt vesznek el, általában várunk a különböző jogi procedúrákra, különböző hivatalokra. Ellenben az emberrel nagyon sok szép dolog jön szembe az életben, és ha megteheti, szívesen foglalkozik vele. Ilyen például a Magyarlapádon beindított szórványkollégium. Ugye Fehér megye igen erős szórványnak számít a maga három és fél, négy százalék magyarjával, és mivel a helyi iskolában gyermekhiány volt, a környező magyar falvakban elszórt gyermekek és a közösségben erős csapat, aki képes ezt az egészet működtetni, ezért úgy gondoltuk, hogy mindenképpen be kell ezt indítani. Jelenleg több mint ötven gyermekkel foglalkozunk mindennap, hál'istennek a magyar kormány meg különböző cégek részéről is pozitív hozzáállást tapasztaltunk. Emellett több megyében is foglalkozunk különböző projektekkel: erdészet, műemlékvédelem, szórványkollégium. A legutóbb elkezdtünk a régészettel is fog-

lalkozni, II. András sírját próbáljuk kiásni és felkutatni a Pázmány Péter Tudományegyetem régészeti tanszékével, illetve a temesvári Bánsági Múzeum segítségével. Úgy néz ki, rátaláltunk Temes megyében, Egres községben a sírra, illetve az már biztos, hogy sikerült megtalálni a tatárjárás kori egressi mészárlás tömegsírját, ami szintén itt található.

– Kicsit előre ugrottunk. Az első lépés Fugad volt, Budapestről leköltözött egy kis eldugott románlakta falucskába. Nagy váltás volt ez?

– Nem, cseppet sem, nagyon sokat jártam én már Erdélybe azelőtt is, rendeztünk különböző rendezvényeket, szinte havonta jöttünk restitúció miatt. Ismertem az országot. Persze más, amikor az ember havonta lejön egy kis ügyintézésre, vagy más, amikor elkezd itt élni. Volt, amiben csalódtam, de nem gondolom, hogy borzasztó nagy változás lett volna. Én falun nőttem fel. Természetesen érdekes volt az elején a román szomszédokkal magyarul beszélgetni. De igazából a helyi falusi emberek rendkívül pozitívan állnak hozzá. Az, hogy minden faluban vannak ortodox papok, helyi potentátok, akik úgy érzik, hogy most jött valaki, aki az ő felségterületükre tört, normális.

– Amúgy jó az embernek, ha van egy kastélya? Gyerekkorunkban mindig elképzeltük, hogy de jó lenne...

– Persze, mi is, de ez egy borzasztó nagy költség, nagyon sok papírmunka. Nem kívánom senkinek. Megfelelő gazdasági háttér nélkül ne csinálja, s akkor is csak akkor, ha szerelmes belé.

– Mit lehet kezdeni egy kastéllyal? Miből lehet fenntartani?

– Ha van olyan, ahol az adott család lakik, akkor ez egy olyan funkció, ami tökéletes, csak ennek kell megfelelő gazdasági háttér. Sokan gondolkodnak turisztikán, ha már ekkora épületük van, de hát erre sem alkalmas mindegyik, ehhez is sok minden kell. Vannak olyanok, amelyek a közösség szolgáltatásban állnak, mint kultúrotthonok vagy bármilyen közösségi házak. Ezek is jó funkciók, ha azt az adott közösség fent tudja tartani. És az évezredek alatt voltak kastélyok, ledőltek kastélyok, voltak templomok, ledőltek templomok, én nem gondolom, hogy akkora nagy világvége, ha egy-egy épület eltűnik.

– Fugaddal például mihez lehetett kezdeni?

– Fugadban az a jó, hogy nem olyan nagy, mindössze néhány száz négyzetméter hasznos területtel bír, tehát még egy ilyen belátható méret, egy elérhető épület. Valószínűleg más forrásokból meg fogjuk oldani, és ez a család szolgálatában fog állni. Amíg azonban vannak fontosabb dolgok, addig azzal foglalkozunk. Kastélyt építeni sokadlagos szempont.

– A Maros megyeieket biztosan érdekli a vajdaszentiványi kastély, amelyhez szintén van köze.

– Igen, nekem a nagymamám Zichy-lány Vajdaszentiványról, ő egy Zichy grófkisasszonynak született, s eltelt a történelem kilencven-száz éve, ők ezalatt elvesztették és vissza kapták a kastélyt. Zichy Josefa lett az új tulajdonosa, aki elhunyt, de gyerek nélkül, így ötven százalékban édesapám kapta vissza, ötven százalékban a két Zichy, Zichy András és Gábor, akik Münchenben élnek. Úgy döntött a tulajdonosi kör, hogy egy marosvásárhelyi vállalkozó számára adja bérbe, aki ott igazából turizmussal, vendéglátással, kulturális élettel foglalkozik. Az apai örökség, édesapám részben tulajdonos, én kezeltem, meg most is az ügyeket intézem.

– Hogyan fogalmazná meg az arisztokrácia küldetését ma?

– Nincsenek más feladatai, szépen mindenki végezze a dolgát. Ha mindenki elvégzi, ami a feladata, és abból nemcsak az egyén, hanem a közösség javát is nézi, akkor abból lesz magyar világ, lesz élet. Ha meg csak a pénz mozgatja az embereket, akkor nem lesz élet. Szerintem erre nagyon jó alap a gyermekeinknek a nagy család. Azt látjuk rendszeresen, hogy a közösségi dolgokban, a közösségért való cselekedetekben az esetek kilencven százalékában a nagy-családosok vesznek részt. Mert megtanulták, hogy nem egyedül vannak, nem róluik szól az élet, hanem a többiekre is figyelni kell.